

SUBIECȚII DREPTULUI PROTECȚIEI DATELOR CU CARACTER PERSONAL

Veronica MOCANU,
magistru în drept, lector universitar

SUMMARY

Aim of this article is related to identification of relations arising in the field of personal data. Identification of subjects of relations arising in the field of personal data is a very important objective and very necessary, because through these analyzes determines the persons referred to data protection regulations and determine the rights and obligations. Moreover, in order to ensure full protection of guarantees declared, is important, that it was be indicated by law and not by self regulation the limits of behavior.

REZUMAT

Identificarea subiecților raporturilor apărute în domeniul protecției datelor cu caracter personal este un obiectiv important și extrem de necesar, căci prin prisma acestor analize se determină cercul persoanelor la care se referă reglementările protecției datelor și se stabilesc drepturile și obligațiile acestora. Mai mult decât atât, întru asigurarea deplină a garanțiilor declarate în vederea realizării protecției dreptului omului, este important ca anume prin lege și nu prin autoreglementare să se determine limitele comportamentului subiecților.

Prin esența sa, reglementarea protecției datelor cu caracter personal se referă la relațiile sociale legate de colectarea, înregistrarea, organizarea, stocarea, adaptarea sau modificarea, extragerea, consultarea, utilizarea, dezvoltarea prin transmitere, desemnarea sau în orice alt mod, alăturarea ori combinarea, blocarea, ștergerea, distrugerea sau alte modalități de prelucrare, în rezultatul utilizării cărora pot fi prejudiciate interesele sau drepturile și libertățile fundamentale ale unei persoane vizate.

În funcție de participarea la una sau la mai multe activități dintre cele descrise, deosebim următorul cerc de subiecți:

- Operatorul de date este identificat prin existența unei persoane fizice sau juridice, autoritatea publică sau oricare alt organism care, singur sau împreună cu altele, stabilește scopurile și mij-

loacele de prelucrare a datelor cu caracter personal, le colectează, stochează sau prelucrează pentru uzul său intern sau în scopul realizării obiectivelor instituționale. În majoritatea situațiilor, operatorul are mai mult obligații decât drepturi. Printre acestea putem enumera obligația să folosească datele stocate numai în scopul pentru care au fost colectate; să garanteze securizarea datelor personale împotriva oricăror modificări, denaturări sau radieri; să preîntâmpine accesul neautorizat sau accidental și, în anumite cazuri, să notifice unui organ central superior independent înainte de a efectua careva operațiuni asupra datelor personale.

- Persoana împuternicită de către operator poate fi orice persoană fizică sau juridică, autoritatea publică sau oricare altă organizație, care prelucrează datele cu caracter

personal pe seama operatorului.

- Persoana terță sau terțul este desemnat de existența oricărei persoane fizice sau juridice, autoritatea publică sau oricare altă organizație alta decât persoana vizată, operatorul, persoana împuternicită de către operator și persoanele care, sub directa autoritate a operatorului sau a persoanei împuternicite de către operator, sînt împuternicite să prelucreze date.

- Destinatarul prelucrării de date poate fi orice persoană fizică, juridică, autoritatea sau oricare altă organizație, căreia îi sînt transmise datele, indiferent dacă este sau nu terț; cu toate acestea, autoritățile cărora li se comunică date în cadrul unei anumite anchete nu trebuie să fie considerate ca destinatari.

- Subiect al datelor cu caracter personal/persoana vizată este persoană fizică sau în unele state

și juridică, purtătoare de date cu caracter personal. Considerînd ca prelucrarea datelor este o inerenta în viața personală a individului, legislațiile mai multor state alocă subiectului vizat un șir de drepturi, printre care dreptul la informare, dreptul de a avea, în general, acces la date și, în special, la datele personale stocate și dreptul individului de a impune, în strînsă concordanță cu realitatea, corectarea datelor stocate care-l privesc direct, dreptul de a obiecta la anumite prelucrări sau comunicări de date, dreptul de a nu fi supus unei decizii individuale, dreptul de a se adresa în justiție.

Reieșind din faptul că în legislația Republicii Moldova deținătorul datelor cu caracter personal este denumit ca subiect al protecției datelor cu caracter personal, întru preîntîmpinarea unor confuzii, insistăm asupra concretizării ideii că noțiunea de *subiect al protecției datelor cu caracter personal* este diferită ca și conținut de noțiunea de *subiect al raportului de protecție a datelor* cu caracter personal. Deținătorul datelor cu caracter personal este subiect al raportului de drept, legat de protecția datelor cu caracter personal, alături de operator, și această relație trebuie privită ca parte – întreg.

În urma cercetărilor realizate, în vederea sistematizării cunoștințelor abordate, propunem a clasifica subiecții protecției datelor în trei categorii, și anume: subiecții posesori de date, subiecții implicați în prelucrarea de date, subiecți de supraveghere și realizare a protecției datelor cu caracter personal.

La prima categorie de *subiecți posesori de date* atribuim persoana vizată, care apare ca purtător al datelor cu caracter personal. Ținem să atenționăm că din perspectiva reglementărilor existente la această categorie de subiecți poate fi atribuită doar persoana fizică. Acesta poate fi subiect al raportului legat de protecția datelor cu caracter personal doar în cazul existenței unor operațiuni de prelucrare a datelor sale și, prin intermediul acestora, aceasta este identificată sau identificabilă. În ceea ce privește faptul că la această categorie de subiecți poate fi atribuită doar persoana fizică, aceasta nu este un lucru univoc pentru toate statele. Curtea Europeană de Justiție a clarificat faptul că nimic nu poate împiedica statele-membre să extindă domeniul de aplicare al legislației naționale de punere în aplicare a dispozițiilor Directivei la domenii care nu intră în cel de aplicare al acesteia, cu condiția ca nici o altă dispoziție a dreptului comunitar să nu împiedice acest lucru [1]. Ca urmare, statele-membre precum Italia, Austria Luxemburg au extins aplicarea anumitor dispoziții ale legislației naționale în conformitate cu Directiva (cum ar fi dispozițiile privind măsurile de securitate în ceea ce privește prelucrarea datelor referitoare la persoanele juridice) [2].

Așa cum am identificat mai sus, prin conținutul său actele de reglementare a protecției datelor cu caracter personal dau naștere la un șir de drepturi și obligații. În vederea accentuării specificului acestui domeniu, insistăm asupra clarificării conținutului principalelor

drepturi și obligații ale subiecților implicați în domeniul protecției datelor cu caracter personal.

În contextul asigurării unui nivel de protecție adecvat, posesorilor de date li se atribuie următoarele drepturi:

a) **Dreptul de a fi informat/ă despre prelucrarea datelor cu caracter personal** – acest drept presupune prerogativa persoanei de a fi informată despre orice prelucrare ce se realizează sau urmează a fi realizată asupra datelor sale și îi acordă posibilitatea să permită sau să nu permită operațiunile de prelucrare. În contextul exercitării dreptului la informare despre prelucrare, persoana vizată este în drept să fie informată despre identitatea operatorului și reprezentantului acestuia, destinatarului datelor, dacă este cazul – despre scopul în care se face prelucrarea.

b) **Dreptul de acces la date** atribuie persoanei vizate posibilitatea de a obține de la operator, la cerere și în mod gratuit, confirmarea faptului precum că datele care o privesc sînt sau nu sînt prelucrate de acesta. În vederea asigurării exercitării acestui drept, operatorul este obligat, în situația în care prelucrează datele cu caracter personal care privesc solicitantul, să comunice acestuia, împreună cu confirmarea, cel puțin următoarele: informații referitoare la scopurile prelucrării, categoriile de date avute în vedere și destinatarii sau categoriile de destinatari cărora le sînt dezvăluite datele, informații disponibile cu privire la originea datelor, informații asupra mecanismului prin care se efectuează prelucrarea, infor-

mații privind existența dreptului de intervenție asupra datelor și a dreptului de opoziție, precum și condițiile în care pot fi exercitate, informații asupra posibilității de a înainta plângere către autoritatea de supraveghere, precum și de a se adresa instanței pentru atacarea deciziilor operatorului. Este regretabil faptul că în sensul Directivei 95/46 dreptul de acces la date se referă doar la datele prelucrate automat. Astfel, se impune ideea că un astfel de drept nu ar trebui limitat la deciziile automatizate. Ar trebui să fie aplicabil față de orice prelucrare de date cu caracter personal. Persoanele fizice ar trebui să dețină dreptul de a cunoaște logica implicată în orice prelucrare a datelor care le privește. Acest lucru este extrem de important în prezența activităților de profilare.

c) **Dreptul de opoziție** atribuie persoanei vizate posibilitatea de a se opune în orice moment, din motive întemeiate și legitime, legate de situația sa particulară, ca datele care o vizează să facă obiectul unei prelucrări, cu excepția cazurilor în care există dispoziții legale contrare. În caz de opoziție justificată, prelucrarea nu mai poate viza datele în cauză. Persoana vizată are dreptul de a se opune în orice moment, în mod gratuit și fără nici o justificare, ca datele care o vizează să fie prelucrate direct sau indirect.

d) **Dreptul de a nu fi supus unei decizii individuale** conferă persoanei vizate prerogativa de a cere și de a obține retragerea sau anularea oricărei decizii care produce efecte juridice în privința sa, adoptate exclusiv pe baza unei prelucrări de date cu caracter per-

sonal, efectuate prin mijloace automate, destinate să evalueze unele aspecte ale personalității sale, precum competența profesională, credibilitatea. Acest drept are ca scop diminuarea riscurilor tehnicii asupra vieții individuale.

e) **Dreptul de a se adresa în justiție** acordă persoanei vizate posibilitatea de a se adresa cu plângeri sau petiții către autoritățile de supraveghere și instanțele de judecată, în vederea apărării drepturilor încălcate și solicitarea reparării sau compensării prejudiciului adus.

f) **Dreptul de intervenție asupra datelor** presupune acordarea posibilității persoanei vizate de a obține de la operator, la cerere și în mod gratuit, în caz de necesitate rectificarea, actualizarea, blocarea sau ștergerea datelor a căror prelucrare nu este conformă și notificarea terților în cazul în care acestora le-au fost dezvăluite datele denaturate, eronate sau incomplete.

g) **Dreptul de a fi uitat** este o abordare recentă, datată cu februarie 2012, când a fost publicat noul proiect de Directivă aplicabilă prelucrării de date. Deocamdată, acest drept încă nu a fost instituționalizat, dar funcționalitatea sa a stîrnit un șir de controverse. Dreptul de a fi uitat este perceput ca o modalitate de protecție a datelor personale în spațiul on-line și are ca scop acordarea posibilității persoanei vizate de a șterge datele care o privesc de pe resursele on-line, în cazul în care nu există motive întemeiate pentru păstrarea lor. Potrivit promotorilor acestui drept, funcționarea acestui drept se va materializa prin adresarea unei cereri de ștergere a datelor către operatorul sit-ului și în

cazul în care acesta nu va realiza doleanța persoanei vizate, aceasta se va putea adresa în justiție în vederea obligării lui, penalizării și reparării prejudiciului adus. Pesimiștii însă indică faptul că spațiul on-line are caracter extraterritorial, iar noul drept ce se propune va fi limitat doar la granițele UE. Apare riscul că acest drept va fi imposibil de exercitat pe teritoriile din afara spațiului european. Astfel, se accentuează încă o dată în plus necesitatea de uniformizare a reglementărilor protecției datelor cu caracter personal.

Cu titlu de excepție stabilim că există situații în care drepturile menționate nu pot fi exercitate. Prevederile referitoare la dreptul la informare, dreptul de acces la date, dreptul la opoziție, precum și obligația operatorului de a comunica numele terțului căruia i-au fost dezvăluite datele cu caracter personal nu se aplică prelucrărilor și transferului de date cu caracter personal efectuate în cadrul activităților de prevenire, cercetare și reprimare a infracțiunilor și de menținere a ordinii publice, precum și în cadrul altor activități desfășurate în domeniul dreptului penal.

În ceea ce privește momentul exercitării anumitor drepturi, literatura rusă propune o clasificare a drepturilor exercitate sau posibil a fi exercitate de persoana vizată. Doctrinarii ruși clasifică drepturile persoanei vizate *în drepturi posibil a fi exercitate înainte de începerea prelucrării* (dreptul de a fi informat despre prelucrarea ce urmează a fi realizată asupra datelor sale, dreptul de a fi informat despre scopul prelucrării, identita-

tea operatorului, dreptul de a-și da consimțământul asupra prelucrării), *drepturi posibil a fi exercitate în timpul prelucrării* (dreptul de intervenție asupra datelor, dreptul de opoziție asupra prelucrării de date, dreptul de a solicita modificarea, radierea anumitor date), *drepturi posibil a fi exercitate după realizarea prelucrării* (dreptul de a contesta o decizie luată în baza unei prelucrări automate de date, dreptul de sesizare a organelor de control și supraveghere, dreptul de a se adresa în justiție). Considerăm această clasificare ca una importantă în vederea sistematizării drepturilor persoanei vizate, mai mult decât atât, accentuăm că beneficierea sau exercitarea unui drept la momentul potrivit poate preîntâmpina lezarea unor interese sau drepturi.

Datorită faptului că dreptul la protecția datelor cu caracter personal este nu doar un drept, ci și o garanție, persoana vizată apare întotdeauna ca un subiect activ.

După cum am stabilit mai sus, o altă categorie de subiecți sînt *subiecții implicați în prelucrarea de date*. La această categorie atribuim operatorul de date, persoana împuternicită de către operator și terțul. Este foarte important de a deosebi acești subiecți, căci identificarea subiectului prelucrării implică și responsabilizarea acestuia.

Din conținutul Directivei reiese că operator de date poate fi orice persoana fizică sau juridică, autoritatea publică, agenția sau orice alt organism care, singur sau împreună cu alții, stabilește scopurile și mijloacele de prelucrare a datelor cu caracter personal.

Reieșind din definiția legală, calitatea de operator o poate dobîndi orice persoană fizică sau juridică, sau oricare alt organism implicat în procesul de prelucrare a datelor. În vederea atribuirii unei persoane a calității de operator, este necesar de menționat că aici ca factor decisiv apare prelucrarea datelor personale a unei persoane vizate, realizarea unei prelucrări de date ce identifică o persoană anume sau care ar permite identificarea.

În această ordine de idei, ținem să atragem atenția că, în funcție de specificul situației, ca operator poate fi identificat în aceeași speță atât persoana juridică, cât și persoana fizică angajat al persoanei juridice. După cum am indicat deja, identificarea operatorului este necesară în mare măsură în vederea responsabilizării sau atragerii la răspundere. În perspectiva strategică a alocării responsabilităților și pentru ca persoanele vizate să beneficieze de o entitate de referință mai stabilă și mai de încredere în exercitarea drepturilor lor în conformitate cu Directiva, Grupul de lucru privind protecția datelor a elaborat un aviz în care a indicat că ar trebui să se considere, de preferință, că întreprinderea sau organismul în sine va fi perceput ca operator, și nu o anumită persoană din cadrul întreprinderii sau al organismului. Exceptînd cazul în care există elemente clare care indică responsabilitatea unei persoane fizice, se va considera, în ultimă instanță, că organismul sau întreprinderea este responsabilă pentru prelucrarea datelor și pentru respectarea obligațiilor ce de-

curg în temeiul legislației privind protecția datelor [3].

Uneori întreprinderile și organismele publice desemnează o anumită persoană ca fiind responsabilă pentru punerea în aplicare a operațiunilor de prelucrare. Totuși, chiar și în cazul în care este desemnată o anumită persoană fizică pentru asigurarea conformității cu principiile de protecție a datelor sau pentru prelucrarea de date cu caracter personal, aceasta din urmă nu va avea rolul de operator, ci va acționa în numele entității juridice (întreprinderea sau organismul public) care, în calitatea sa de operator, va fi răspunzătoare în cazul încălcării principiilor. În cazul structurilor mari și complexe este esențial, din perspectiva „governanței protecției datelor”, să se asigure atât o responsabilitate clară a persoanei fizice care reprezintă întreprinderea, cât și responsabilități funcționale concrete în cadrul structurii, de exemplu, prin desemnarea altor persoane care să acționeze în calitate de reprezentanți sau puncte de contact pentru persoanele vizate.

În cazurile în care o persoană fizică din cadrul unei persoane juridice utilizează date în scopuri proprii, în afara domeniului de activitate și a controlului posibil al activităților persoanei juridice, se impune realizarea unei analize speciale. În astfel de situații, persoana fizică în cauză ar fi operatorul în legătură cu prelucrarea asupra căreia s-a luat decizia și ar fi responsabilă pentru această utilizare a datelor cu caracter personal. Totuși, operatorul inițial ar putea să poarte o anumită responsabili-

tate dacă noua prelucrare ar avea loc din cauza lipsei unor măsuri adecvate de securitate.

Totodată, e necesar de menționat că din sensul Directivei expres rezultă că operatorul poate fi o persoană sau mai multe. Ținem să accentuăm că, indiferent de numărul operatorilor implicați în procesarea de date, apare necesitatea ca fiecare operator să-și respecte obligațiile asumate, în caz contrar apare riscul ca întreg procesul de prelucrare a datelor să fie calificat ca ilegal. Prin indicarea faptului că prelucrarea poate fi realizată de o persoană sau de mai multe, legiuitorul și-a manifestat scopul de a institui o răspundere solidară în cazul existenței unei prelucrări în lanț, realizată concomitent de mai mulți operatori [3].

Persoana împuternicită de către operator este un alt subiect care face parte din categoria subiecților implicați în prelucrare și se identifică prin orice persoană fizică sau juridică, autoritatea publică, agenția sau orice alt organism care prelucrează datele cu caracter personal pe seama operatorului.

Persoana împuternicită de operator trebuie să îndeplinească două condiții de bază: pe de o parte, aceasta trebuie să fie o entitate juridică distinctă în raport cu operatorul și, pe de altă parte, să prelucreze datele personale în numele acestuia.

Elementul esențial ce deosebește operatorul de persoana împuternicită este faptul că aceasta acționează pe seama operatorului și faptul că împuternicirile acesteia sînt limitate. Din prevederile art. 16 și 17 din Directiva 95/46

stabilim că persoana împuternicită, precum și orice persoană care acționează sub autoritatea acesteia și care are acces la datele cu caracter personal, nu trebuie să le prelucreze decît dacă operatorul solicită acest lucru. Totodată, articolul 17 prevede necesitatea existenței unui contract sau a unui instrument juridic obligatoriu care să reglementeze relațiile dintre operatorul de date și persoana împuternicită. Acest contract este în formă scrisă, pentru a fi păstrat ca dovadă, și are un conținut minimal, stipulînd în special faptul că persoana împuternicită acționează numai la cererea operatorului și pune în aplicare măsurile tehnice și organizatorice în vederea protejării adecvate a datelor cu caracter personal. Contractul ar trebui să includă o descriere suficient de detaliată a împuternicirii acordate persoanei în cauză.

Cel de-al treilea subiect din cadrul categoriei subiecților implicați în prelucrare este *terțul*. Pot fi denumiți ca terți orice persoană care nu are o autoritate sau o autorizare specifică care ar putea decurge, de exemplu, din calitatea acesteia de operator, persoană împuternicită sau angajat al acestora – cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal.

Directiva utilizează acest concept în numeroase prevederi, de obicei în vederea stabilirii unor interdicții, restricții și obligații pentru situațiile în care datele personale ar putea fi prelucrate de alte părți cărora nu li se permite prelucrarea anumitor date personale. În acest context, se poate concluziona că un terț care primește

date cu caracter personal în mod legal sau ilegal ar fi, în principiu, un nou operator, cu condiția să fie respectate celelalte cerințe pentru calificarea ca operator și legislația privind protecția datelor [3].

Se impune concluzia că, indiferent de calitatea sa sau de denumire, în vederea asigurării garanțiilor declarate persoanei vizate subiecților implicați în prelucrarea datelor li se impune un șir de obligații legate de asigurarea calității datelor cu caracter personal. În contextul prelucrării de date subiecții indicați mai sus vor fi obligați să asigure confidențialitatea, integritatea și disponibilitatea datelor.

Regulile de asigurare a confidențialității datelor cu caracter personal se materializează într-un șir de acțiuni elaborate și implementate cu scopul de a preîntîmpina sau a stopa accesul neautorizat. La acest capitol putem evidenția și procedeele tehnice elaborate spre preîntîmpinarea scurgerii de informații prin canale tehnice sau alte căi; este vorba despre instituirea unui mecanism de controlare a dreptului de a citi informațiile. Tot în această ordine de idei pot fi menționate și acțiunile de interzicere a utilizării datelor cu caracter personal de către persoanele autorizate, în cazurile în care acestea nu au implementat măsuri corespunzătoare de protecție a datelor cu caracter personal. Totodată, în scopul asigurării confidențialității datelor, persoanele autorizate sînt obligate să elaboreze sisteme de management, de administrare și monitorizare a accesului fizic la bazele de date cu caracter personal prin angajarea unui personal profe-

sionist și prin implementarea unor măsuri de securizare avansate.

Asigurarea securității confidențialității se impune ca problemă importantă atât pentru subiecții de date, cât și pentru utilizatori. Mai mult decât atât, instituțiile statale obligatoriu trebuie să stabilească standarde de confidențialitate. Aproape fiecare organizație are informații care, dacă sînt divulgate sau sustrase, ar putea fi grav prejudiciată sub aspect competițional sau financiar, sau dimpotrivă, clienții unor companii ar putea fi grav prejudiciați dacă acestea nu asigură standardele de confidențialitate necesare. Apare ideea că respectarea regulilor de confidențialitate poate fi impulsionată de acțiunile ambelor părți – operatori de date și subiecții vizați, dar Statul prin mecanismele sale trebuie să vegheze respectarea acestor standarde.

Regulile de asigurare a integrității datelor cu caracter personal includ un șir de acțiuni instituite spre a asigura protecția informațiilor împotriva modificărilor intenționate sau accidentale neautorizate, distrugerii. Se impune ideea ca informația purtată de careva date personale să aibă și să i se asigure un caracter cert și nealterabil, în așa fel încît modificarea acesteia să fie admisă numai în maniera specificată și autorizată și ca datele prezentate să-și păstreze caracterul original, nealterat pe toată perioada de utilizare a acestora.

Regulile de asigurare a disponibilității asupra datelor se referă la asigurarea că sistemele de calcul sînt accesibile utilizatorilor autorizați cînd și unde aceștia au nevoie și în forma necesară.

Literatura de specialitate se marginalizează, de obicei, doar la trecerea în revistă a operatorilor de date și a persoanei vizate ca subiecte ale raporturilor legate de protecția datelor cu caracter personal, fără a face careva sistematizări bazate pe asemănări sau deosebiri. Odată ce am propus o abordare diferită, vom insista și asupra indicării celei de a treia categorii de subiecți și anume – *subiecții de supraveghere și realizare a protecției datelor cu caracter personal*. Considerăm că această categorie de subiecți are un rol decisiv în realizarea dreptului la protecția datelor cu caracter personal. La această categorie de subiecți vom atribui personalul operatorilor dotat cu funcție de supraveghere și control al prelucrării de date, organizațiile neguvernamentale ce monitorizează din exterior măsurile de securitate utilizate de operatori, autoritățile de supraveghere și control național de protecție a datelor (în R. Moldova – Centrul pentru protecția datelor cu caracter personal), autoritățile de supraveghere, control supranațional și grupurile de lucru, experții ce monitorizează protecția datelor, care oferă critici și perspective de dezvoltare.

Totodată, la acest capitol insistăm asupra realizării unei diferențieri între subiecții naționali și cei internaționali și, în special, cei europeni, continuînd logica de identificare a perspectivelor de dezvoltare a sistemului de protecție a datelor cu caracter personal din Republica Moldova în contextul alinierii la legislația comunitară.

În sensul prevederilor art. 28 din Directiva 46/95, fiecare stat-membru prevede ca una sau mai multe autorități publice să fie responsabile de supravegherea aplicării pe teritoriul său a dispozițiilor adoptate de statele-membre în temeiul prezentei Directive. Aceste autorități acționează în condiții de independență deplină în exercitarea atribuțiilor cu care sînt investite. Totodată, în vederea îndeplinirii rigorilor impuse, fiecare stat-membru este obligat să prevadă ca autoritățile de supraveghere să fie consultate la elaborarea măsurilor de reglementare și administrative referitoare la protecția drepturilor și libertăților persoanelor în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal. În vederea îndeplinirii obligațiilor sale de control și supraveghere, aceste subiecte sînt investite, în special, cu următoarele atribuții:

- competențe de investigare, cum ar fi cea de acces la datele care fac obiectul unei prelucrări, cea de a colecta toate informațiile necesare pentru îndeplinirea îndatoririlor de supraveghere. Prin noul proiect de reformare a cadrului european de protecție a datelor, competențele de investigare sînt concretizate. Conform prevederilor art. 52 din Proiectul Regulamentului, autoritatea de a supravegherea primirea reclamațiilor depuse de orice persoană vizată sau de o asociație care reprezintă persoana vizată respectivă, va investiga chestiunea, în măsura în care este adecvat, și informează, într-un termen rezonabil, persoana vizată sau asociația cu privire la evoluția și rezultatul reclamației, în special

dacă este necesară efectuarea unei cercetări mai amănunțite sau coordonarea cu o altă autoritate de supraveghere [4];

- competențe de autorizare a prelucrării; astfel, în situațiile de risc sau de prelucrări dubioase autoritatea de supraveghere va fi chemată să dea autorizație de prelucrare;

- competențe de colaborare, acestea la fel sînt niște competențe nou-concepute, scopul lor fiind eficientizarea lucrului autorităților de supraveghere; conform acestor atribuții, autoritățile de supraveghere partajează informațiile cu alte autorități de supraveghere, oferă asistență reciprocă;

- competențe efective de intervenție, cum ar fi, de exemplu, competența de a emite avize înainte de începerea prelucrării, de a asigura publicarea adecvată a acestor avize sau de a ordona blocarea, ștergerea sau distrugerea datelor, de a impune interdicția temporară sau definitivă de prelucrare, de a avertiza operatorul sau de a sesiza parlamentele naționale sau alte instituții politice;

- competența de a acționa în justiție, în cazul încălcării dispozițiilor naționale adoptate în temeiul prezentei directive, sau de a sesiza autoritățile judecătorești asupra acestor încălcări [5];

- competențe de consultare; acestea sînt niște competențe noi pentru autoritatea de supraveghere și ele sînt legate de reformarea sistemului de protecție a datelor cu caracter personal, astfel se pune accent pe preîntîmpinarea unor prejudicieri. Conform noilor reglementări propuse, operato-

rul sau persoana împuternicită de către operator, care acționează în numele operatorului, consultă autoritatea de supraveghere înainte de prelucrarea datelor cu caracter personal, în special în situațiile în care operațiunile de prelucrare pot prezenta, prin însăși natura lor, domeniul de aplicare sau scopurile lor, un grad înalt de riscuri specifice sau în situațiile în care autoritatea de supraveghere consideră că este necesar să se efectueze o consultare prealabilă cu privire la operațiunile de prelucrare care pot prezenta riscuri specifice pentru drepturile și libertățile persoanelor vizate prin însăși natura, domeniul de aplicare și/sau scopurile lor. În vederea explicării clare a legii, autoritățile de supraveghere și control vor fi obligate să întocmească o listă de operațiuni de prelucrare, care vor necesita a fi supuse unei consultării prealabile;

- competențe de monitorizare; atribuirea acestor competențe autorităților de supraveghere la fel se înscriu în contextual de reformare a sistemului și, prin alocarea acestora, se tinde spre responsabilizarea autorităților de supraveghere, contribuția și împuternicirea acestora cu atribuții de verificare a aplicării uniforme a principiilor protecției datelor cu caracter personal în vederea protejării drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal ale acestora și în vederea facilitării liberei circulații a datelor cu caracter personal;

- competențe de avizare și aprobare; conform noilor reglementări autoritățile de supraveghere vor

fi responsabile de emiterea unor avize cu privire la proiectele de coduri de conduită și vor aproba regulile corporatiste obligatorii.

Ținînd cont de faptul că pînă la moment autoritățile de control și supraveghere au avut mai mult un formal, sperăm că odată cu adoptarea noilor reglementări lucrurile se vor schimba. Adoptarea noilor abordări pe plan european va determina începutul unui nou val de reformări ale sistemului de protecție a datelor cu caracter personal din Republica Moldova, însă ne manifestăm speranța că cel puțin după aceste perfecționări instituția protecției datelor cu caracter personal va fi simțită și în realitatea Republicii Moldova.

Un alt subiect implicat în supravegherea și controlul protecției este datelor cu caracter personal reprezintă grupul de lucru pentru protecția datelor cu caracter personal, format în temeiul prevederilor articolului 29 din Directiva 46/95, care este denumit *Grupul de Lucru 29*. Acest subiect este un organism european independent, format din reprezentanții autorităților naționale pentru protecția datelor din statele-membre ale Uniunii Europene, reprezentanții autorităților create pentru instituțiile și organismele comunitare, precum și reprezentanți ai Comisiei Europene. El are rol mai mult consultativ, fiind abilitat cu funcția de a emite recomandări, opinii și avize consultative pentru o interpretare și aplicare unitară a legislației comunitare în acest domeniu. În pofida faptului că acest organism s-a impus mai mult printr-un rol teoretic, științific, totuși am conside-

rat necesar a atribui acest subiect la categoria organelor de control și supraveghere, deoarece prin activitatea sa el ghidează elaborările legislative și realizarea dreptului protecției datelor cu caracter personal în general.

Concluzionând, putem menționa că problematica identificării subiecților raporturilor juridice o considerăm ca una extrem de importantă, căci ca prim pas în realizarea dreptului apare totuși necesitatea de a identifica cercul persoanelor afectate sau implicate într-o situație anume. Așa cum am stabilit deja, domeniul protecției datelor cu caracter personal este un domeniu specific și dă naștere unor raporturi juridice distincte și se impune ca un domeniu neexplorat din punct de vedere științific. Astfel, identificarea subiecților raporturilor juridice legate de prelucrarea datelor cu caracter personal poate contribui la elaborarea unor mecanisme mai eficiente de realizare a dreptului protecției datelor cu caracter personal, or problematica identificării subiecților nu este legată doar de nominalizarea anumitor persoane fizice/juridice,

această operațiune este una mult mai complexă, însumând identificarea potențialelor raporturi juridice în care acești subiecți pot fi implicați și analiza drepturilor și obligațiilor acestora în așa fel încât spre final să fie posibilă a fi realizată responsabilizarea. Finalitatea dreptului este realizarea acestuia, astfel identificarea subiecților și responsabilizarea acestora se impun ca etapă premergătoare în atingerea finalității.

Referințe bibliografice

1. *Hotărârea Curții Europene de Justiție C-101/2001* din 06.11.2003 (Lindqvist), §98.
2. *Avizul Grupului de Lucru privind protecția datelor cu caracter personal nr. 4/2007 privind conceptul de date cu caracter personal*, 20.06.2007, p. 28.
3. *Avizul Grupului de Lucru privind nr. 1/2010 privind conceptele de „operator” și „persoană împuternicită de către operator”*, 16.02.2010, p. 15.
4. *Propunere de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind protecția persoanelor fi-*

zice referitor la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date (Regulament general privind protecția datelor), Bruxelles, 25.01.2012, p. 84.

5. *Directiva 95/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date*. În: Jurnal Oficial al Comunităților Europene L 281 din 23 noiembrie 1995, p. 31-50, art. 2 lit. a). [On-line]: http://eurlex.europa.eu/Result.do?T1=V3&T3=1995&T3=46&RechType=RECH_aturel&Submit=C%C4%83utare, art. 28.